

Pomhaj Bóh

Časopiš ewangelskich Serbow

Budyšin, apryl 1998
lětnik 48

4

Bože słowo za nas

Z wučomnikomaj ducy do Emausa a wróco do Jerusalema. Wučomnikaj dźetaj jutry zrudnaj do Emausa. Wonaj drje běštaj hižom słyšaloj, kak su tam někotre žony při Jezusowym rowje pobyly a njesu jeho čelo namačale. Jandželjo běchu jim prajili, zo je žiwy. To njeběštaj zapřimnyć móhloj. Kak móhli zemřety zaso žiwy być?

Wučomnikaj so rudžeštaj. Bóh sam bě Jezusa do swěta posłał jako swojeho Syna, zo by z mócnym a jasnym słowom wo Božej swjatej wulkosci a smilnej lubosci swědčić. To bě předowanje, na kotrež lud z lačnej dušu poslučaše. Bóh so k Jězusej wuznawaše w sylnych dźiwach za čerpjacy lud. Chorým, chudym a zacpěтым čłowjekam slušese jeho lubosć. Wón bě tak cyle hinaši hač jich wyši měšnicy a pismawučeni. Swětłonoweje nadźije z njeho wuchadžeše.

A nětk bě wón jim wzaty, kiž bě hakle na spočatku swojeho žiwjenja. Wón njeje směł swój wulki wumóžerski skutk dokonjeć.

Tak wonaj mjenještaj. Cuzy pak při nimaj běše tak dočista hinašeje mysle. Z wótrym słowom jeju powučiči: Wój blaznaj a lénjeje wutroby! Wój tola wěritaj profetam. Woni su jasnje wěšćili, zo budže Boži Chrystus čerpjeć dyrbjeć, prjedy hač do Božej wěčneje krasnosće zańdže.

Předstaj sebi, luby čitarjo, jedyn z nas by tehdom w Jerusaleme na horje Golgata přihladował hroznemu njeskutkej a by so na třeci džen z wučomnikomaj ducy po puću do Emausa zetkał. Kak by naš jedyn z nimaj řečal? Snano takle: Njeru-

dźtaj so! To je wašnje zabłudženeho swěta. Sylni a mócnj skončuja kóždoho, kiž so jim njelubi. Dušna wutroba před swětom ničo njeplači. Surowy dyrbiš być. Wobarać so dyrbiš a wojować, chceš-li něšto docpěć. Sprawny a dobroćiwý přeco podleži. Kajke bychu to njedobre a primitiwne řeče byle!

Jezus njehlada z hórkosću a zadwělowanjom na bludny swět, ale widži tež w horju Božu wulku lubosć k nam čłowjekam. Rozkładuju wučomnikomaj Swjate pismo, započinjajo pola Móžasa hač k profetam, jimaj wujasni, zo je so w Chrystusowej smjerći na křižu Boži wumóžerski plan dopjelnił. To njeběše žadyn bibliski referat, ale wutrobne, zbóžne rozpominanje polne džakowneje pobožnosće. Bóh je so nad čłowjestwom smilił. Wučomnikomaj so wutroba horješe.

Bjez džiwa, zo cuzeho towarša před Emausom prošeštaj: „Wostaň při namaj.“ Hdyž je Zbóžnik pola nas, mysweť a tež swoje samsne žiwjenje z hinašimaj wočomaj wobhladujemy. Do čmy nam swěči njebjeske swětlo. Hórke porokowanje a sudženje so minje z hlubšim dopóznaćom. My njewidzimy jenož zasakosć a hrěch swěta, ale tež jeho nuzu. Wón je husto dosć slepy za prawy puć. Hdyž Jezus z wučomnikami posledni króc z Galilejskeje do Jerusalema čehnješe, zo by tam so za nas woprowal, so wón před městom plakajo rúdzeše: Hdy by tež ty w tutym času póznało, što měrej slůži. Ale nětk je to před tvojimaj wočomaj potajne. Přetož čas přińdže na tebe, a twoji njepečeljo wobdadža tebe z nasypom. Kamjen na kamjenju njewostanje.

Jezus wosta při wučom-

Foto M. Bulank

KNJEZ JE STANYŁ. KNJEZ JE WOPRAWDŽE STANYŁ.

Z tutym postrowom přernih křesćanow k jutram strowi Was a přeje Wam žohnowane jutry redakcija Pomhaj Bóh.

nikomaj, a hdyž za blidom sedžachu, wza wón chlěb, džakowaše so, lamaše jón a poda jón jimaj. Při tym wotwěrucho so jeju woči a póznaštaj jeho. Tale scena nas dopomina na Bože wotkazanje. Jezus je z nami za blidom. Mysmy ze Zbóžnikom zjednoćeni a smy sebi mjez sobu blisko. Wón je naš měř. Wozbožacy sakrament! Wšitcy hromadže wuznawamy, zo smy chudzi, hubjeni hrěšnicy a so troštujemy Božej smilnosće. Wša hordanjesmilnosć nam zańdže.

Tři króc wob džen so modlimy: Přińdž, Knježe Jezu, budž naš hósć a požohnuj nas. Kóždy raz mje napjelni swjata džakownosć, zo směmy Jezusa Chrystusa za swojeho hosća prosyć. Nam křesćanam je wulka hnada spožčena!

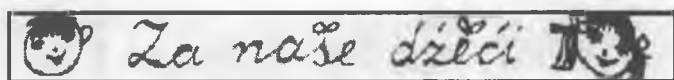
Wučomnikaj so wjesoľaj do Jerusalema wrócištaj do zbóžneje zhromadiziny tych jědnaćoch, kiž jeju radostnje witachu: „Knjez je woprawdže stanył a Šimanej so zjewił“, a wonaj móžeštaj powědać wo swojim zbóžnym zetkanju ze stanjenym Chrystusom. Kajke bě to wutrobne, pobožne wy-

skanje! To slůša do křesćanskeje wosady, zo wo swojich nazhonjenjach we wěrije mjez sobu řečimy.

Do křesćanskeje serbskeje swójby, hdžež bě hižom džěd był w cyrkwinskim předstejerstwje, po nim jeho syn a nětk hižom tež wnuk, do tuteje swójby přińdže přichodna džowka z ateistiskeje, socialistiskeje wokoliny. Bórže po kwasu mlódeju mandželskeju schorje nan w poměrnje hišće mlódych lětach na rak. Wědžo wo swojej smjertnej chorosći so wón troštowaše Chrystusoweho zrowastanjenja. Jako přichodna džowka měrne, pobožne mrěće nana wobkedžbowaše, so wona ke Chrystusowej wobroći, sej přeješe swoju kičenicu a wěrowanje před Božim woľtarjom. Džěci tuteje swójby su kruće založene we wěrije do našeho Zbóžnika.

Naš Knjez bě pohrjebany. Kak čert nětk wyskaše, zo smjertne běchu rany! A kak so zjebał je! Chryst mócnje dobywa, wón helu rozlama, naš Knjez najkrasniše nětk džerži dobyće.

G. Wirth

Lube džěci!

Jutrowne pječenki su rjane wobohaćenje swjedzence krytego blida jutrownu nje-dželu. Pječenki móžeće same pjec. K temu trjebaće:
2 lžicy wolija abo butry
4 lžicy mjeda
2 lžicy wody
titku waniljoweho cokora

šćipku sele

1 lžicu truhaneje citronoweje bělizki
1 lžicu citronoweje brěčki
250 g muki /móžno tež počnožitna)
poł titki pječenskeho próška
100 g truhanych mandlow abo worjchow

W hornu zwohrěwajće wolij (butru), měd a wodu a dajće wšitko do šklě. Přeměšajće jeiko žolte do tuteje pak hižo wustudnjeneje masy. Nětko přidajće wšitke druhe přičinki. Najlěpje džělajće čěsto z rukomaj, kotrež dyrbi potom hodžinu w chłodzaku wotpočnyć. Na z muku poprošenej desce so čěsto wukula. Potom wukaľajće z jutrownymi formami figury. Jeli nimaće tajke

formki, wurězajće figury (jeiko, wowcka, zaječk) z nožom po swojej fantaziji. Stajće pěk na 180°C. Blach so z tukom namaza a figury so na njón položaj. Dyrbja so wokoľo 15 minutow pjec. Jeli chceće, móžeće figury před pječěnjom z přeměšany m jeikom pomazać. Potom so pječenki rjenje swěća.

Dobre poradženje přeje
G. Gruhlowa

Jutry w Budestecach před 150 lětami

Łužica je bohata na jutrowne naložki. Tójšto z nich so džensa hišće abo zaso pěstuje. W ewangelskich kónčinach wokoľo Budyšina pak je ze starych wašnjow lědma něšto zwostało. Jenož w Bošecach w Poršiskej wosadze so jutry hišće na wsy kěrľuše spěwaja, ale wězo, lětdžesatki hižo němske.

Kak su něhdy w Budestečanskej wosadze jutry swječili, to wopisuje w svojich dopomnjenkach Jurij Brósk. Wón bě so 1833 jako syn fararja narodźił a přežiwil w Budestecach swoje džěćatstwo.

Brósk pisa: „Chutny Čichi pjatk so w Budestečanskej wosadze powšitkownje z wulkej nutrnosću swjećeše.“ Doma so jenož najnužniše wobstaraše. Ludžo džěchu kemši, někotři popoľdnju hišće na nutrnosć. W kruhu swójby so čitaše biblija a spěwachu so póstne kěrľuše. Na zabawy njebě myslić. Brósk sam pisa, kak přećiwne jemu bě, hdyž běše raz nuzowany, Čichi pjatk z čahom jěć. Tajke rozpjeršenje kažeše džěń nutrnego rozpominanja Jezusoweje smjerće.

Jutrowna sobota bě džěń chudžiny. Předstejacy najwažniši cyrkwiniski swjedźeń pohnuwaše k smilnym daram potrebnym. „Wječor do jutrow čahachu hač do nocy črjody chudych ludźi z bliska a daloka jutrowne

kěrľuše spěwajo po wsach a dostawachu tykanc a pjenjezy.“

Jutrowničku rano knježeše hižo do switanja čile žiwjenje. Z karanami bě wjesna młodžina po puću krěčkam. Tež fararjec džěći kóžde lěto z wulkim wjeselom po jutrownu wodu chodžachu.

„Čeledź jutrowničku rano zahe stawaše, zo by krótko do schadženja slónca jutrownu wodu čerpała, kotraž měješe pječa wosebite hojenske mocy. Při tym pak njesmědžeše so ani słowčka piknyć; tola kóždyspyta zawjesć tamneho krěčenju. Dokelž bě jutrowna woda pječa tak strowa, so wšitcy mjezsobu porjadnje napryskachu a pokrjepichu a so takle hač do ranja powitachu.“

Jezusowe horjestaće wosadni jenož na kemšach nje wopominachu. Ze spěwanjom kěrľušow wonka w přirodze wozjewjachu radostne poselstwo wšemu krajej. Wosebje w pomjatku wosta Brósk spěwanje w Hajnicach.

„Hdyž bě přeni džěń jutrow rjane wjedro, zhromadžichu so Hajničenjo na tamnišej horje a spěwachu serbske jutrowne kěrľuše. Kak swjatočnje to klinčeše dele do doľa.“

Z wobzarowanjom zwěsći Brósk, zo dachu Hajničenjo po lěće 1848 stare wašnje začć. Tehodla da do jutrow 1851 w serbskej nowi-

Budestecy wokoľo lěta 1840, mólba njeznateho molerja
 Foto: priwatne

nje wozjewić napominanje: „Loni a, kaž so nam zda, tež hižom před dwěmaj lětomaj njeběchu wjace na přenim swjatym dnju rōčneho časa te kěrľuše na Hajničanskej horje słyšeć, z kotrymiž so džak a chwalba Bohu dawaše, zo je nas z čěmnošće pohanstwa wumóhł a nas k wjeselu křescijanstwa dowjedł. Njedyrbjało nas znamjo prjedawšich časow

wućić, zo bychu tajke rjane wašnje zaso wožiwil dali a zo by so lětušu jutrowničku zaso na pomjenowanej horje kaž hewak spěwalo?“

Zjawne napominanje nje měješe wuspěcha. Naložk so njeje wjace wožiwil. Tak je lětsa temu runje 150 lět, zo Hajničenjo na swojej horje posledni raz serbske jutrowne kěrľuše spěwachu.

Trudla Malinkowa

Kubľanski džěń 1998

K swojemu lětušemu kubľanskeho dnjej zeńdžechu so ewangelscy Serbja dnja 16. februara na Michalskej farje. Zwučena wobstajna ličba wopytowarjow nam wobkruća potrebu tajkeho zeńdženja w zymskim časo. Schadźowanje na džěłowym dnju drje znjemóžnja někotrymžkuli jón wopytać. Přepoloženje na kōnc tydžnja pak ma druhe njedostatki. Mělo so tuž dale za spo-možnym rozrisanjom pytać.

Džěń zahaji so z Božej službu. Swoje předowanje zložil serbski superintendant na scenje po Lukašu 8. Při tym zaběraše so wobšěrnje z prašenjom: „Što je za nas biblija? Snadž džěl swěto-weje literatury, kiž jako položana a derje zdžeržana pycha na knižnej polcy wotpočuje a nam normy zadžerženja posrědkuje? Mjeztym do wjace hač 2 000 rěčow přeložena je wona kniha, z kotrejš Bóh sam stajnje ↵

azmocu k nam rěči. Hladajo na přiběracu njewěru prašamy so za mocu jeho słowa. Ju nazhonjamy, hdyž jemu swoju wutrobu njestwierdnjenu wotewrěmy. Skutkuje potom kaž wótry mječ, kiž pokazuje, što pola nas w porjadku njeje. Za křesćana ma Bože słowo přenje městno mječ. Čłowjek móže so jeno za abo přećiwo njemu rozsuzdić, srjedźneho puča njeje“, předar skónči.

Kemšam scěhowaše po krótkej přestawce rozprawa Serbskeje superintendentury. Spočatnje pokaza so na to, zo naš časopis „Pomhaj Bóh“ z pomocu małego kruha pilnych porjadnje wuchadźa. Wuzběhny so tež spomóžne džěto ze serbskim rozhłosom při nabožnych wusylanjach.

Pokazka wo ewangeliskich Serbach na Němskim ewangeliskim dnju w Lipsku je zbudźila tójšto zakładneho zajima pola tamnych wopytowarjow. Na Budyjskej Serbskej zakładnej šuli podawa so serbska nabo-

žina. Tež serbska konfirmacija lětsa zaso budže. Znowa předwidžany je serbski nabožny tydzeń za džěci w Čechach. K temu je bórzomne přizjewjenje trěbne.

Wobšěrne a woporniwe je skutkowanje superintendenta Alberta při wobstaranju serbskich wěriwych w rozbrojenych wosadach sakskeje a pruskeje Łužicy. Jeho misionarske prócowanja w přeněmčenej wokolinje zasuža sebi wosebite připóznaće.

Předsyda Serbskeho ewangeliskeho towarstwa, M. Wirth, skedźbni na lětuši Serbski ewangeliski cyrkwinski dzeń, kiž budže 20. a 21. junija w Brjazynje w Delnej Łužicy Pojědže tam bus, za kotryž je tehonorunja přizjewjenje trěbne. Jězba serbskeho busa so znowa přihotuje a to dnja 13. septembra do Železneho Broda w Čechach. Bóh chcył žohnować wšitke derje měnjene předewzaća.

Serbski synodala Handrij Wirth pokaza na trěbne přeměnenja we wobłuku kraj-

neje cyrkwyje. Dže přede wšěm wo lutowanje srědkow na wšěch runinach. Njetřěbne wěcy maja so zastajić a wid na nowe položenje wusměrić.

Mjeztym běchu pilne hospozy přihotowali wobjed, kiž wšěm wuběrnyje zesłodža. Jim kemšacy džak!

Po tym slyšachmy z paska hlós našeho njezapomnitého njeboh bratra Korle Wirtha-Cokowskeho. Wón nam na hnujace wašnje rozprawješe wo swojim wojowanju z wyšnosću při nuzowanju do ratarskeho drustwa. Štóz je tutón čežki čas wědomje dožiwił, jón žiwe dny njezabudže.

W dalším přinošku slyšachmy liturgiju prawoslawneje cyrkwyje z katedrale w St. Petersburgu, kiž je superintendent Wirth w swojim času tam na pask zapopadnył. K lepšemu zrozumjenju podak temu trěbne wujasnjenja: Prawoslawna Boža služba traje něhdže 2 hodž. So wotměnjejo spěwaju duchowny, diakon a chór džakne mo-

dlitwy a próstwy. Móžno sće k sedženju tam za wosadnych njesu. Woni bjez kóždeho sobuskutkowanja stejo nutrnyje sluchaja. Smědža tež won a nutř chodźić. Přez wuběrny hłós a krasnu akustiku Božeho domu twori spěwanje wěstu pozběhowacu a nadčłowjesku atmosferu, kiž zamóže kemšerja hłuboko hnuć. Drohotne wuhotowanje a swojorzna architektura k temu wažnje přinošujetej.

W komunistiskim času běchu tajke Bože služby zdobom jenička možnosć zwuraznjenja opozicije přećiwo knježacemu porjadej. Prawoslawny duchowny smě być woženjeny, biskop pak nic.

Tak nazhonichmy něšto žkuli za nas njezwučeneho. W našim času pak je prawje a trěbne, tež wo druhich nabožinach trochu wobhonjenje być.

Tak sta so tež lětuši kulbanski dzeń z duchownym wobohaćenjom za wšěch wobdzělenych.

A. Grofa

Njeswaćidło. Njedawno dóstach něšto wobrazow wo swjatočnym witanju nowych zwonow za Njeswaćansku cyrkej. Bě to 30. nalětnika 1963. Potajkim runje před 35 lětami. Přeni króc zwonili su 2. jutrownika.

Wobraz pokazuje zběhanje wulkeho zwona na wěžu. Cyłe zwonjenje wobsteji ze štyrjoch zwonow wšelakeje wulkosće. Na kóž-

dym je bibliske hrónčko připrawjene. Druhi najwjetši zwón ma serbski napis: Přińdž k nam twoje kralestwo.“ Dokelž pak w lijerni w Apoldže serbski prawopis lědma znaja, je so jim tam bohužel zmylk stał. Hóčku, kiž ma stać na małym „ř“, su připrawili nad wulkim „P“. Njewěm, hač je to do džensnišeho štó dalši pytnyl.

Grofa

Jutrowny kěrluš

*Haleluja zaspěwajće!
Chrystus horjestanył je,
rano džens, hdyž zaswita,
jeho row so wotewrja.*

*Tři dny je wón w rowje był,
smjerc a helu přewinył,
džensa pak wón wjesele
dobywar zez rowa dže.*

*Za nas, hlej, wón čerpješe,
za nas horjestanył je,
za nas - tež za pohana -
wón to wšitko dokonja.*

Pětr Mfónk

Hadem Bohachwal Šerach – najwuznamniši a najslawniši pčolar 18. lětstotka

Němski wědomostnik Ernst Jaenisch pisa w časopisu „Praktischer Wegweiser für Bienenzüchter“ w l. 1924 mjez druhim, zo běše H. B. Šerach z najwuznamnišim přirodospytnikom a pčolarjom wot starowěka hač do 18. lětstotka. Tola podarmo pytamy w našich bibliotekach za biografiju wo tutym wuznamnym muž, hačkuliž je pčolarstwu dał tón zakład, na kotrymž džensa dale twarimy. Tak pisa jedyn Němc. Přeni Serb, kotryž je něšto wo Šerachu pisał, běše Ota Wičaz, a to w protyce „Předženak“ w léce 1926.

W léce 1766 založi H. B. Šerach Hornjołužiske pčolarske towarstwo a poča wudawać přeni cyloněmski pčolarski časopis „Abhandlungen und Erfahrungen der Ökonomischen Bienengesellschaft in der Oberlausitz vom Jahr 1766 zur Aufnahme der Bienenzucht in Sachsen herausgegeben.“ Tam wón pisa: „Chcemy lubowarjam pčolčow fundowane pojednanja posrědkować, kotrež njeslódža za starymi přiwěrkami ..., ale kotrež so zepěraja na zasady stroweje filozofije. Njechamy być wučerjo přirody, ale chcemy přirodu jako našu

wučerku scěhować ..., chcemy wot njeje wuknyć – natura docet!“

Za wobstajne kublanje pčolarjow založi H. B. Šerach w Budyšinku wosebitu wučbnu pčólnicu.

Za swoje wutrajne a wuspěšne prócowanje dósta H. B. Šerach připóznawanskej listaj wot caricy Katariny II. z Ruskeje a wot pólskeho krala Stanisława Awgusta Poniatoŕskeho.

Šerachowy přećel Jan Jurij Vogel pisa: „Naše towarstwo wuwi so k tajkim wyšinam, kajkež při přihotach k jeho založenju ženje wočakowali njeběchmy, ale k temu bě jenož tajki duch kaž Šerach kmany.“

Hornjołužiske pčólne towarstwo měješe zwučne mjeno po cylej Europje. Šerach bě z člonom wšelakich wědomostnych towarstwow a akademijow, na př. w Pětrohrodže, Lipsku, Göttingenje, Harlemje a w dalšich. Złote medalje dósta wot sakskeje kurwjerchowki Marije Antonije, baworskeho kurwjercha Maksimiliana Jozefa a dalšich.

Jan Jurij Vogel pisa: „... njech jeho mjeno serbski lud ženje njezabudže, za kotryž je tak spomóžnje skutkował.“ **Dr. Błažij Nawka**

Powěść

Plusnikecy. Mnohim znaty znajer přirody Měrčin Šenk

Naše nowiny a časopisy před sto lětami

Z Draždžan. Přeni króc po smjerći njezapomniteho spowjedneho wótca, njeboh knjeza fararja D. Imiša, mějachmy my Draždžanscy Serbjo poslednju njedželu Lätare swoju serbsku Božu službu. A kak móžeše hinak być, hač zo so při tej samej spominaše na zaslužbného

muža, kotryž je 30 lět dołho wodžer našich serbskich Božich službow był a z wulkim žohnowanjom tu za nas skutkował. Jeho naslědnik we wodženju serbskich Draždžanskich Božich službow, knjez farar ryčer Jakub z Njeswačidła ...

SN, 26. haprleje 1898

Farar Harstick z konfrimandami w Hbjelsku 1929.

Foto: priwatne

Němc w službje Serbow

Hbjelčanski farar August Harstick (1864-1946)

Posledni serbsce řečacy farar w Hbjelsku, małej wosa-dže na sewjer wot Wósporka, běše Němc August Harstick. Wón pochadžeše z Nižosakskeje, hdžež bě so 30. awgusta 1864 jako šeste džečo na burskim kuble w Klein Solschenje narodził. Hdyž bě pjeć lět stary, zemrě nan. Kubło namrě najstarši bratr, tak zo dyrbjachu druzy powołanje nawuknyć.

Wot 1879 do 1885 wopyta August Harstick gymnazij w Holzmündenje a studowaše potom teologiju w Erlangenje, Lipsku a Göttingenje. 1889 zložil přeni teologiski eksamen w Hannoveru. Samsne lěto přinđže do Łužicy jako domjacy wučer pola wyšeho hajnika Mügge na hońtwjerskim hrodže Mužakowskeho hrabje. Tu přizjewi so jako wikar pola šleskeje krajneje cyrkwyje, kotraž jeho přiwza z wuměnjenjom, zo ma serbsku řeč nawuknyć.

W apyrlu 1890 nastupi wikarske městno w Slepom pola fararja Wjelana. Hačrunjež měješe dar za řeče, njebě jemu lochko serbsčinu nawuknyć. Slepjenjo dyrbjachu so z tym spokojić, zo wikar wjele zmylkow woraše. Tak chcyše raz wo putach hrěcha předować, wobhoni so za serbskim słowom za „Fesseln“ a předowaše potom wo faskach, zo sej wosadni myslachu, zo řeči wo palencu. Tamny

króc při pohrjebje małego džěsća njepochowa „džěčatko“, ale „čelatko“. Serbske předowanja wudžěla sej pisomnje a přečita je na kemšach, njewědžo zdžěla hižo sam, što poprawom čita. Dokładne řečne wukublanje při wysokej starobje fararja Wjelana njebě móžne. Nimo teho farar po někotrych měsacach wot božeje ručki zajaty čežko scho-rje. Wikar dyrbješe wosadne džěło přewzac a móžeše so jenož hišće připódlja z pomocu Wjelanoweje mandželskeje a wosadnych řečne dale kublač.

August Harstick zložil w decembru 1891 druhe teologiske pruwowanje we Wróclawju. Nazymu 1892 bu jako farar w Hbjelsku zapokazany. Mać wobstaraše jemu domjacnosć, doniž so 1897 njewoženi z džowku Mužakowskeho wyšeho hajnika. Šěsć džěči so jimaj narodži, z kotrychž tři zahe zemrěchu. Lěto po smjerći mandželskeje 1925 so znowa woženi. Z druhého mandželstwa pochadžeštej dalšej džěsći.

Hdyž farar Harstick do Hbjelska přinđže, běše wjetšina wosadnych hišće serbska. Nastupajo řeč měješe tójšto přewuknyć, dokelž so tudyša serbsčina chětro rozeznawaše wot Slepjanskeje. W Hbjelsku měješe kóždu njedželu kemše we woběmaj řečomaj. Při potrjebje wupomha ze ↵

serbskimi kemšemi tež we wokolnych pruskich a sakskich wosadach.

August Harstick čuješe so wusko zwjazany ze swojej nižosakskej domiznu a tam wužiwaney delnjoněmskej narěču. Rěč a narod běštej za njeho njedželomnej. Tehodla připóznawaše tež mačerščinu džěla swojich wosadnych a jich prawo na serbske cyrkwinske zastaranje. Sam pak wuznawaše so jako Němc a wotpokazowaše z Budyšina wuchadźace serbske narodne hibanje. Wosebje jeho zraniču husćišo w serbskich nowinach wozjewjene nadběhi na němskich duchownych w serbskich wosadach.

Po politiskim nastajenju bě August Harstick konserwatiwny. Njeměješe sympatije ani za čerwjenych ani za brunych.

1936 poda so 72lětny na wuměnk. 1939 přečahny z

Farar August Harstick w lěće 1933 Foto: priwatne

Hbjelska do Biesnitza pola Zhorjelca. Jako 80lětny starc dyrbyeše so 1945 z přichodnej džowku a wnučku podać na čěkanje. W Ehrenhainje pola Altenburga, ródnej wsy swojeje druheje mandželskeje, zemřě z hlodom woslabjeny 19. januara 1946.

(Džakujemy so knjezej fararjej n.w. J.E. Harstickej za podaće fotow a žiwjenjobjěha jeho nana.)

Trudla Malinkowa

Čas lastojčkow

Kóžde lěto znowa wjeseli so džěd Jan na čas lastojčkow. Tón započina so zwjetša wokoło 20. haprleje. Druhdy něšto prjedy a druhdy zaso pozdžišo.

Hižo srjedz měsaca bě njejbo nad dworom přepytał a na jich widlowanje čakał. Někotre razy přečachu někotre poriki žiwje widlujo dwór. Wón bě so kóždy króc nadzijał, zo su to jeho, ale přeco zaso wone wotlečachu, bjezteho zo bychu dvě hnězdze, jedne pod přejězdom a druhe w nuklacym chlěwje – kedžbu měje. Hdyž stejachu hišće kruwy w hródzi a konje w konjencu, hnězdzeše znajmjeńša šěsć lastojčkowych porikow, a wone napjelnicu ze swojim zletowanjom a wjesołym widlowanjom statok. Po tym zo bě skót statok wopušćil, zwostaštej jenož hišće porikaj, kotrejž jemu někotre lěta swěru wopokazowaštej.

Hdyž džěd Jan hišće na džělo chodžeše, čakaše tež na nej, ale nětk, hdyž je rentnar, rosćeše žadosć za lastojčkami ze starobu. Wone běchu za njeho najwazniši póstojto nalěca. Wón wjeseli so bóle hač prjedy na přenje sněhowki, na přenje tulpowe kćenja, na přenje brězowu zeleň, na kćějacy bóz, tola cyle wosebje wjeseli so na nawróćace so lastojčki. Wone su za njeho symbol žiwjenskeje radosće a cyle skradžu tež nošerjo zboža. Tole pak sedzi w najzadnišej komorce jeho wědomja a zjawnje by to wotprěl. Při wšěch boločiwkach přiběraceje staroby wjeseli so, zo ma nětko za małke wjesela wšědného dnja wjace časa.

Wběhu zymy je wšo, štož bě w bibliotece wo lastojčkach namakał, přestudował. Nětkole wón wědžeše, zo je 75 družin lastojčkow a zo su po cyłej zemi rozbrojene. Tola jenož mało družin je bliskosć čłowjeka pytało, zo bychu před swojim najstrašnišim njeprěcelom, před sokołom, wěšćeše byle. Tež bohate poskitk insek-

tow w hródzach je je přibał. K mało družinam w našej šěrokošći słušeja wjesne a domske lastojčki. Prjedy lehnjechu při skalach, někole při twarjenjach.

We wučenej knize běše slědowacy wotrězk podšmórny: „Wjacore družiny lastojčkow su pola čłowjeka woblubowane a wón je radlubje škitaj; k tutej přichilnosći přinošuje rjany napohlad, zwučne spěwanje a přitulna powaha runje tak kaž wočiwidna wužitnosć tutech wušiknych hońtwjerjow překazancow a wěšće tež, znajmjeńša pola nas, njewědomny zbytk stareje přiwěry, kiž widzi w tutech luboznych póstlach nalěca zdobom nošerjow zboža. Arabojo rěkaja lastojčkam ‚rajske ptački‘. Z wjace prawom plaća wone za profetow wjedra; jelizolětaja nisko, čaka na nas dešćik. Wězo slěduja wone jenož małe překasancy, kiž wuwinu so při spadowacym čišću powětra do bliskosće zemje. Potom pak wuwiwaja lastojčki wšě swoje lětanske kmanosće a třěleja při zemi wotsal, zo móhl měnić, wone dyrbjeli do zemje prasnyč, nahle stupaja před zadžěwkom njeapcy do wysokosće, zwjertnu so cyle spěšnje a su so we wokomiku z wočow zhubile.“ Tón wotrězk so jemu lubješe – wón wopisowaše jara prawje tež jeho wobkedžbowanja a začuća.

Skónčnje, dwaj dnjej po terminje, słyšeše jónu rano wjesole widlowanje – porik wjesnych lastojčkow bě zaso domoj přilecał. Za tři dny bě tež kulojte hnězdo domskich lastojčkow, krasnje na hrjadu přilěpjene, ze žiwjenjom napjelnjene. Nětk tu woni zaso běchu, jeho póstojto nalěca.

Hdyž běše jemu někak móžno, sydaše we winowej lawbje a wobkedžbowaše hibićiwych statokowych wobydlerjow. Dwě njedzeli po jich nawróće lětaše přeco jenož jedna z lastojčkow pilnje tam a sem. Wěste to znamjo, zo so přenje lehni-

dlo lehnješe. W třecim tydženju potom wutykowaču so štyri šěroko rozdajene pyski staršimaj napřečo, hdyž tutej z lědma předstajomnej pilnosću insekty přinošowaštej, zo byštej hlódne pyski nasyćiloj. Hdyž so staršej připadnje blisko hnězda zetkaštej, potom přiwidlowaštej sej spěšnje něšto, a džěd Jan wobžarowaše, zo jeju krótku rozmołwu njerozumi. Po dalších třoch njedzelach móžeše přenje lětanske pospyty młodych lastojčkow wobkedžbować. Staršej sedžeštej na wotewrjenych hródzowych durjach a wabještej młodžata z hnězda. Prawje zrozumić móžachu so přiwołanja a tež chwalba, hdyž sedžachu potom jeju chowancy pódlu njeju a z křidleškomaj zletuju so dzeržeć spytachu.

Cyle mjelčo prikradny so potom kóčka Minka ze swojimi třomi młodžatami a postěrowaše so při durjach. Minka wědžeše z nahonjenja jara derje, zo je na času, jelizo chcyše lastojče młodžo popadnyč. Džěd sedžeše kaž přismoleny a njezwěri sej kóčki wučěric, přetož móhla přez to młoda lastojčka dele padnyč. Tola wšitko džěše derje. Lastojčej staršej zwabištej swoje džěci na kromu lijawy a strach so pominy. Stajnje znowa wobkuzłowa džěda Jana, kak chěť młodžata lětać nawuknychu. Dwaj do tři dny po přěních pospytach wobknježachu lětanje tak dospoinje, zo móžachu so wot staršej lědma rozoznawać.

Zaso lehnjechu lastojčki, a wšitko so wospjetowaše hač na jedne wuwzaće. Druhe lehnidlo móžeše so nětko w podlěcu lěpje picować a młodžata rosčechu hladajcy. Hdyž chcyše starc jónu rano swoje nukle picować, widžeše dvě lastojčej křidlešce ležo, a jenož hišće tři pyski rozdajachu so přez kromu hnězda. Snano běše dobre wuwice přičina za lochkomyslnosć lastojčki, kiž spyta bjez dowolno- ⇨

sće staršeju lećeć a njemóžeše.

W přichodnym času nje-mějachu so kóčki lochko. Předewšém Minku ze swojimi třomi kočatkami nadběhowaše lastojča bobrija z hlubokimi a padacymi lětami, doniž njezmynychu so njewěste do bróžnje.

Hač na tute njezbože wuwichu so mlode lastojčki tute lěto jara derje. Wjesne lastojčki w nuklacych chlěwje lehnjachu samo trójce, a tež poslednje lehnidlo měješe hišće dosć časa wotroč.

Nětk zlětowaše druhdy dwaceći a wjace lastojčkow podworje a wone napjelnjowachu powětr ze swojim widlowanjom. Džéd sydaše husćišo hač prjedy na swojej lawce a přihladowaše jim z wjeselom. Druhdy přisydny so k njemu wnučk a

wón powědaše jemu wo lastojčkach.

Lěčo so poněčim rozžohnowaše a nazyma so bližeše. Lastojčki buchu njeměrne a so hromadžowachu. Typiske to znamjo za přihotk wotpućowanju. Džéd powědaše wnučkam, zo poleča jich lastojčki do srjedźneje Afriki, hdžež budu zymu přebywać. Wón přeješe jim a sebi, zo bychu so nalěto wšitke zaso nawrócile. Nimale sydom měsacow budže na jich wjesote widlowanje a zlětowanje čakać dyrbjeć. Wón wě, zo słušatej žadosć a wjesele hromadže. Žadosć za nowym nalěčom, za přenimi sněhowkami a přenjeje zelenju, za kćějajacym bozom a lastojčkami a za k temu słušacej radosću.

Jan Kasper

Domizniska stwa zarjadowanje

We Wochozach poswjećišo w něhdyšej pěstowarni zetkanišćo zwjazka wjesnych žonow delnjošleskeho hornjołužiskeho wokrjesa. W jednej rumnosći zarjadowa so domizniska stwa. Tu je wustajena drasta Wochožanskeje Serbowki. Na wotewrjenskej swjatočnosći

wobhladujetaj tutu figurinu wosadna fararka Christa Schröder a Dietrich Wanke (horjeka) wot zawodneje direkcije LAUBAG Wochozy. Knjez Wanke přepoda zbožopřeća zawodneje direkcije a bydli sam we Wochozach.

Tekst a foto: Bigonowa

Cyrkwinske žiwjenje ewangelskich Serbow w Berlinje před 100 lětami

Serbske Bože služby su přeco byle wotwisne wot tolerancy a akceptancy cyrkwinskih a swětnych wyšnosćow. Tola skerje přenjo-rjadnje su serbske Bože služby wěc Serbow samych byle. Su to tež džensa, kaž to wuwije w Delnej Łužicy pokazuje: We wosomdžesatych lětach tuteho lětstotka so tam ewangelske serbske Bože služby na iniciatiwu serbskich lajkow wzrodźichu.

Čitar so pak zawěrnó džiwa, hdyž zhoni, zo so we wosomdžesatych a dže-wjećdžesatych lětach zařdženého lětstotka samo w Berlinje serbske ewangelske Bože služby wotměwachu. A to nic jako dar cyrkwinskih wyšnosćow, ale na iniciatiwu tam bydlych Serbow samych.

Za informacije wo tutych Božich službach mamy so džakować nastawkej nowiny za Polakow w Berlinje „Dzennik Berlinski“ z dnja 18. nowembra 1897 wo Berlinskih Serbach. Tutón nastawk, kotryž so z namořtu na w Berlinje žiwych Polakow zakónči, so tola raz na přichodnych serbskich Božich službach wobdželić a tam blisku słowjansku řeč scěhować, dósta so do rukow cyrkwinskih wyšnosćow a wubudzi tam wulke spodziwanje. Tam mjenujcy po wšém zdaću ničo wo serbskich Božich službach w Berlinje njewědžeše. Ewangelski wyši cyrkwinski zarjad wužada sej na blaku rozprawy podřadowanych instancow.

Z tutych w džensnišim ewangelskim centralnym archiwje pod čisłom 7/1709 chowanych rozprawow wujewi so wobraz wo serbskim ewangelskim žiwjenju w Berlinje, nad čimž so tehdyši cyrkwinsky zastojnicy runje tak džiwachu, kaž so snano džensniši čitar džiwa: Hižo pjatnaće lět, potajkim z lěta 1882, wotmě-

wachu so w Berlinje lětnje jónu serbske ewangelske Bože služby, kotrež so wot fararjow wuhotowachu. K temu přińdžechu hišće tak mjenowane čitanske Bože služby, kotrež wučer na wuměnk Mětska zarjadowa. Tute wotměwachu so nimo lěčnych měsacow julij, awgust a september měsacnje.

Polu cyrkwinskih wyšnosćow dóšle rozprawy běchu tak dokładne, zo nam dowoleja wuwice Božich službow eksaktnje statistisce slědować. Rozprawy su dokładnje samo po splahu rozřadowane, a wone přeradza zajimawy fakt, zo su 90 % kemšerjow žony a holcy byle. Tak wobdželiču so dnja 5. meje 1895 50 wosobow na Božej službje, na Božim wotkazanju 42, a wot nich su byli dwaj mužej a 40 žonow; dnja 1. měrc 1896 120 ludži z jeniče 5 mužemi; na naslědnej Božej službje bě jich 140 ludži, z registrowanym wobdželenjom 10 mužow a 1898 140 ludži, wot kotrychž bě 7 mužow.

Čłowjek so džiwa, zo je podžěl žonow tak wysoki, byrnjež wědzał, zo je z Błótow wjele čěšerkow do Berlina přišlo. Po wšém zdaću pak mějachu žony wuši poměr k nabožinjě a k narodnosći, a mužojo skerje wabjacym wliwam wulkomésta podležachu. Niske wobdželnistwo mužow čim bóle džiwa, dokelž su so tež serbske Bože služby na apelach wojakow připowědžile. Hdzi so z teho wuńć, zo běše podžěl serbskich wojakow w Berlinskih a Podstupimskich regimentach hišće wysoki, byrnjež tam z lěta 1806 tak mjenowane pruske „Wendenregimenty“, kaž na příklad husarski polk č. 52 abo polk puskwjerjow (musketěrow) a grenaděrow č. 26, hižo jako tajke njeeksistowachu.

Ale z tych sydom mu- ➔

žow w léce 1889 běše po rozprawje wojerskeho wyšeho farskeho hamta gardoweho a III. armejoweho korpsa jenož jedyn wojak.

Serbske Bože služby wotměwachu so spočatnje w cyrkwi swj. Trojicy a potom w starej garnizonskej cyrkwi. W přerich dwanaće lětach přédowaše farar Broniš z Choćeбуза.

1895 wupomha wuwzacnje farar Abramowsky z Berlina. 1896 přédowaše farar Tešnar z Niedy. Z léta 1897 wuhotowachu so Bože služby w Berlinje přez fararja Krušwicu z Wjербна.

Zajimawe je, zo je z fararjom Abramowskim dušepastyr serbske Bože služby wuhotował, wo kotrymž njeje znate, hač je serbski farar był. Tutón farar, po swojim mjenje skerje česke-

ho abo pólskeho pochada, je zasadu „Bože słowo wěriwym w maćeršćinje“ chutne wzał. Chwalobne to nastajenje a zajimawa to wosoba, kotraž sej zasuži dalšu wědomostnu kedźbnosć.

Hdyž so cyrkwinske instancy pola Serbow w Berlinje za Božimi službami prašachu, zo bychu cyrkwinskim wyšnosćam rozprawječ móhli, Serbja namjetowachu, tola serbske Bože služby podwojić, zo byštej lětnje dwoje byloj. Hač je so tutej próstwjje wotpowědowało, njehodži so hižo z aktow wučitać; a scyla – znajmjeńša po aktach sudžene – popušći zajim cyrkwinskich wyšnosćow po léce 1898, tak zo hodži so wo dalšim wuwicu tuteho zajimaweho kapitla serb-

Blótowčanka w starym Berlinje

skeho ewangelskeho cyrkwinskeho žiwjenja lédma hišće něšto zhonić.

Serbske Bože služby w Berlinje su dopokaz za to, zo hodžachu so při swójskej iniciatiwje a na swoje mocy samo w stolicy němskeho rajcha serbske přédowanja

wotměwać. A dokelž so tež džensa tu a tam pola swětnych a cyrkwinskich wyšnosćow njezajim za serbske naležnosće jewi, wostanje wučba z Berlinskich Božich službow: Serbja dyrbja so sami wo to postarać.

Heiko Kozel M.A.

Moje serbske pokłady

Loni su stare, w léce 1738 přetwarjene farske domske, do kotrehož běch před wjace hač 35 lětami začahnyl, ponowili. Nětko tu bydlu přijomnišo, wězo tež chětro drošo w tymle něhdyšim wodowym hrodže ze srjedzowěka.

Při wšěm zachadženju mulerjow a molerjow, třechikryjerjow a elektrikarjow a wšěch možnych druhich rjemjeslnikow bě to tež spomózny čas, přetož dyrbjach so móhłrjec wot džensa na jutře rozsudzić, što wobchowam a čeho so wzdam. Wjele čišćaneho, wosebje tež ze službneho časa, zwoznych do wotpadkow, tež wjele, štož běch sam wudžělał, spisał a namolował a spaslił w běhu lět za swoje džěci na nabožinje. Polcy a knižne kamory wodychnychu, jako chcylirjec: Nó, skónčnje, to či bě tola najwjetši čas! A knihi a knižki a druhe wěcy, kotrež wobchowach, z lutym lóštom zakřiknychu, přede wšěm pak moje serbske. Ničo z nich njesta so z woporum mojeho priwatneho přewrota. To či by tež bylo, zo serbske słowo, kotrež je

za mnje tudy tak rědko a žadne, na hromadu zmjetam, tam, hdžež ludžo džen wote dnja po centnarjach pisanu reklamu a zapakowanski material wotbywaja!

Chcu tróšku wo svojich serbskich knihach powědać, dokelž su za mnje tu mjez Němcami moje pokłady, kotrež mje na slódko a tež na jěre časy mlódosće w Serbach dopominaja.

Z njej chcu započec, dokelž je wona nimo Smolerjowych „Pěsničkow“ najčeša, najtołša, ale tež najdostojniša kniha na mojej knižnej polcy – serbska biblia, w léce 1905 pola E.M. Monsy w Budyšinje čišćana. Ju wšak, džensa je to jara njepraktiska kniha. Tola njeswědči wona wo pilnosći a sprócniwosći přjedawšich serbskich duchownych?

Chětro zdrěta a mi so zda tež po lětach najstarša drje budže „Přerňa czitanka za serbske schule!“ wot wučerja Jana Bartka-Drobjanskeho. Do njeje bě wěsta Elza Bušic z pjerom swoje mjeno zakřesliła. Tola tež jeje pozdžiša swakowa Marta Schöbelecz z Psowjow. Bušic holca bě so na wěsteho

Oskara Kubicu z Jenšec wudała, tón pak běše rodzeny Durinčan. Pochadžeše ze wsy njedaleko Jeny. Elza Kubicowa bydleše w Nowej Wsy pola Rakec a běše naša susodžinka přez léta a lětdžesatki. Měješe hač do swojeje smjerće přeco wulku šwitu wćipnych a lačnych, w hubjenych wojnskich a powójnskich lětach tež hlódných hosći za kuchinskim blidom sydajo. Tež ja sym rady překi přez Friedec łuku ke Kubicecom chodzil jako mlódzenc a tež jako dorosćeny, dołhož hišće we Łužicy bydlach, a so wě tež hižo jako džěco tam na ławce wokoło starych kachli sydach a sej to a tamne wotposkach, štož sej dorosćeni ludžo powědać wědžachu. Nětko Kubicec četa hižo přez lětdžesatk na fararjec ladku wotpočuje. W léce 1984 bě w 90. léce ži-

wjenja swoju dušnu dušu wudychała – samalutka. Muž bě hižo wosom lět předy wumrěł a jeničkeju synow bě žadława wojna něhđe w dalokej Ruskej spóžřěla. Ženje njeběch z pródnymaj rukomaj z čecineho trochu dziwnuškeho domu wušoł, w kotrymž či kaž pola hamplec wupadaše. Tola četa měješe zlotu wutrobu, a to waži wjele, wjele wjace hač rjenje wupikany a wulizany dom, w kotrymž drje porjad a čistotu nadeńdžeš, tola podarmo za někim pytaš, kiž či tajke počinki poskića, kaž to Kubicec četa w Nowej Wsy dokonješe. Pjenjezy, kotrež bě mi druhy tyknyła, su dawno wudate, a jeja wot njeje dawno zjedžene. Naposledk mje jenož hišće tale šulska čitanka na nju dopomina.

Hinc Šolta

(Pokročowanje slěduje)

Z cyrkwinskeho žiwjenja

Durinska. W ewangelskej cyrkwi Durinskeje su w poslednich lětach 60 cyrkwujow, kotrež steja pod škitom pomnikow, před rozpadanjom škitali. Dalše 84 cyrkwujow a kapałkow so swojeje twarskeje sub-

stancy dla hišće njehodža wužiwać a čakaja na wuporjedženje.

Stuttgart. Diakoniski skutk ewangelskeje cyrkweje w Němskej wobdžěli so z 500 000 hr na mjezynaro-↔

dny cyrkwiniskim programje pomocy za nuzu čerpjacych w Iraku.

Kamjenica. „Běly rynek“, kotryž pomha woporam kriminality, ma w Sakskej 120 čestnohamtskich sobudželačerjow na 24 wonkowych stacijach.

Stuttgart. W 2197 rěčach předleži nětko biblija cyła abo zdžěla přeložena a čišćana. Hač do kónca zańdženého lěta běše to 30 rě-

čow wjace hač 1996, zdžěli Němske bibliske towarstwo 4. februara w Stuttgarće. Z tym wostanje „kniha knihow“ z wotstawkom najhusćišo přeložene čišćane džělo na swěće. Dospołny Stary a Nowy zakon je po podaću Swětowego zwjazka bibliskich towarstwow (Reading/Wulka Britaniska) w 363 rěčach k dispoziciji, to je wosom wjace hač lěto do toho. W 27 rěčach wozjewichu so 1997 přeni kroč džěle Swjateho pisma.

Foto: W.

Na wosadnym popołdnu w Klětnom

Kaž dopomnjenka na něhdy

Přidam, zo njejsym runjewon husto w Klětnom. Hdyž njejsym tam runje službnje, so móhtrjec lědma do tuteji kónčiny „zabłudzu“. Službnje, ale nic cyle

bjez wosobinskeho zajima čehnješe mje kónec januara na wosadne popołdne. Kelko Serbow drje přińdže? Hač scyła hišće serbsce rěča? Tajke a podobne prašenja sej w awće stajach.

Zo su potom jenož pječo na zetkanje ze superintendentom Siegfriedom Albertom přišli, zaležeše zawěsće na špatnym wjedrje. Při wšěm abo runje tehodla bě to mała přijomna skupinka, kotraž sluchaše na Bože słowo w serbsčinje. Drje jenička skladnosć za njich, slyšeć słowa a sady w rěči, kotruž su hišće jich nanojo abo mačerje rěčeli. Zdaše so mi to, kaž bychy so dopomnili na dawne časy, na dožiwjenja w džěcatstwje. A při wšěm wukopoli so potom tola te abo tamne serbske słowo.

Marian Wjenka

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow; wudawačel a zamołwity: Serbski wosadny zwjazk, adresa redakcije/ Adresse der Redaktion: Jerjowa/ Heringstraße 15, 02625 Budyšin/ Bautzen; Postvertriebsnummer: F 13145; zamołwity redaktor: superintendent Siegfried Albert (tel./fax: 03591/481280); čišć: Lausitzer Druck- und Verlagshaus GmbH/ Serbska čišćernja, Hornčerska/ Topferstraße 35, 02625 Budyšin/ Bautzen, zhotowjenje a rozšěrjenje časopisa Pomhaj Bóh podpěruje Domowina-Verlag GmbH Ludowe nakładnistwo Domowina, Sukełnska/ Tuchmacherstraße 27, 02625 Budyšin/ Bautzen; Pomhaj Boh wuchadza jónkróć za měsac. Lětny abonement plaći 10 hriwnow. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Nr. 1000 028 450, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

Přeprašujemy

04.04. – sobota

14.30 hodž. wosadne popołnje we Wuježku pola Wósporka (sup. Albert)

05.04. – 6. njeđzela w póstnym času

13.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (sup. Albert)

07.04. – wutora

15.00 hodž. wosadne popołdne w Židžinom (sup. Albert)

10.04. – Čichi pjatk

9.00 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Rakecach (sup. Albert)

11.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu (farar Malink)

14.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michalskej (sup. Albert)

12.04. – 1. dzeń jutrow

8.30 hodž. kemše w Bukecach (sup. Albert)

13.04. – 2. dzeń jutrow

9.30 hodž. delnjoserbske kemše w Picnju (předar Frahnow)

10.00 hodž. kemše w Budyšinje w Michalskej (sup. Albert)

11.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu (sup. Albert)

14.04. – wutora

14.30 hodž. wosadne popołdne w Čornym Chołmcy (sup. Albert)

15.4. – srjeda

15.00 hodž. wosadne popołdne w Lejnom (sup. Albert)

16.04. – štwórtk

14.00 hodž. wosadne popołdne w Bělej Wodze (sup. Albert)

19.04. – 1. njeđzela po jutrach

11.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu (farar Malink)

25.04. – sobota

14.30 hodž. wosadne popołdne w Hućinje (sup. Albert)

26.04. – 2. njeđzela po jutrach

9.30 hodž. němsko-serbske kemše we Łazu (farar Meister/sup. Albert)

14.30 hodž. wosadne popołdne we Wulkich Zdžarach (sup. Albert)

03.05. – 3. njeđzela po jutrach

10.00 hodž. kemše z konfirmaciju a z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michalskej (sup. Albert)

11.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu (sup. Albert)

13.30 hodž. kemše w Budestecach (sup. Albert)